

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ที่ นจ. 1/2545

เรื่อง แนวทางพิจารณาเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ (book building)
และการกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนและบุคคลใด ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน”) เห็นควรกำหนดแนวทางพิจารณาในเรื่องการกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (“แบบแสดงรายการข้อมูล ฯ”) และร่างหนังสือชี้ชวนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจถูกต้องตรงกัน และเนื่องจากการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องการสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ (book building) ก่อนที่แบบแสดงรายการข้อมูล ฯ จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งสำนักงานได้เคยกำหนดแนวทางพิจารณาไว้แล้วตามประกาศแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ นจ. 1 /2543 เรื่อง การสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ (book building) ก่อนที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนจะมีผลใช้บังคับ ลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ดังนั้น เพื่อรวบรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน สำนักงานจึงขอยกเลิกประกาศที่ นจ. 1/2543 ดังกล่าว และให้ใช้แนวทางพิจารณาตามประกาศฉบับนี้แทน

ที่มา

1. มาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ จะกระทำได้อต่อเมื่อผู้เสนอขายหลักทรัพย์ได้ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูล ฯ และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานและแบบแสดงรายการข้อมูล ฯ และร่างหนังสือชี้ชวนดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว
2. มาตรา 69 กำหนดให้แบบแสดงรายการข้อมูล ฯ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยตามรายการที่กำหนด ซึ่งรวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับ ราคาที่คาดว่าจะขายของหลักทรัพย์ต่อหน่วย
3. ในการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนหรือผู้ลงทุนใด ๆ ที่ผ่านมา ผู้เสนอขายหลักทรัพย์มักจะกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ที่แน่นอนไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูล ฯ และหนังสือชี้ชวนที่ใช้ในการเสนอขายหลักทรัพย์ เพื่อความสะดวกในการจองซื้อของผู้ลงทุน จึงทำให้มีประเด็นพิจารณาดังนี้
 - 3.1 ผู้เสนอขายหลักทรัพย์จะสามารถกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์เป็นช่วงราคา โดยยังไม่ระบุราคาเสนอขายที่แน่นอนไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูล ฯ และร่างหนังสือชี้ชวน ที่จะให้มีผลใช้บังคับ ได้หรือไม่ และ

3.2 ในกรณีที่ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ประสงค์จะกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ที่แน่นอนไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวน และประสงค์จะสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ ณ ระดับราคาต่าง ๆ (book building) ก่อนที่จะกำหนดราคาเสนอขาย การกระทำดังกล่าวจะเข้าข่ายเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ก่อนแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับซึ่งขัดกับมาตรา 65 หรือไม่

แนวทางการกำกับดูแลของสำนักงาน

1. การกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์เป็นช่วงราคา

เนื่องจากมาตรา 69 กำหนดเพียงว่า ให้ระบุราคาที่คาดว่าจะเสนอขายไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวน โดยประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ด. ที่ออกตามความในมาตราดังกล่าวมิได้มีข้อกำหนดเพิ่มเติมในเรื่องนี้ ดังนั้น สำนักงานจึงพิจารณาว่า การกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์เป็นช่วงราคา โดยยังไม่ระบุราคาเสนอขายที่แน่นอนไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และหนังสือชี้ชวนที่มีผลใช้บังคับ สามารถกระทำได้ หากมีการเปิดเผยข้อมูลไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการยังไม่กำหนดราคาเสนอขายที่แน่นอน ทำให้ผู้ลงทุนไม่ทราบจำนวนเงินที่ต้องใช้เพื่อจองซื้อหลักทรัพย์อย่างแน่นอนด้วย ผู้เสนอขายหลักทรัพย์จึงอาจต้องให้ผู้ลงทุนชำระเงินเพื่อจองซื้อหลักทรัพย์ในราคาสูงสุดไปก่อน และหากในที่สุดแล้ว ราคาเสนอขายหลักทรัพย์ต่ำกว่าราคาสูงสุดที่กำหนดไว้ ผู้เสนอขายหลักทรัพย์จะคืนเงินค่าจองซื้อส่วนที่ชำระไว้เกินนั้นให้ผู้ลงทุนต่อไป ดังนั้น หากเลือกเสนอขายหลักทรัพย์ด้วยวิธีนี้ ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ควรต้องแสดงได้ว่า จะสามารถคืนเงินส่วนเกินดังกล่าวให้ผู้ลงทุนได้ โดยผู้เสนอขายหลักทรัพย์จะไม่นำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ก่อน

2. การสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ (book building) ก่อนแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์ในการกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ในแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวน ผู้เสนอขายหลักทรัพย์อาจประสงค์จะสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ก่อนแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ สำนักงานเห็นว่า การที่บัพัญญูปฏิบัติตามมาตรา 65 ที่กำหนดให้การเสนอขายหลักทรัพย์จะกระทำได้อีกเมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับแล้วนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ลงทุนทั่วไปมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ รวมทั้งมีระยะเวลาเพียงพอในการรับทราบข้อมูลดังกล่าว ในขณะที่การสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์เป็นกระบวนการในทางปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อให้สามารถกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ได้อย่างเหมาะสม ก่อนจะนำราคาเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวไปเติมในแบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวน เพื่อให้แบบแสดงรายการข้อมูลฯ และร่างหนังสือชี้ชวนนั้นมีข้อมูลครบถ้วนและมีผลใช้บังคับต่อไป ดังนั้น การสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์จึงเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของมาตรา 65 ไม่เช่นนั้นจะทำให้ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ไม่สามารถใช้กลไกตลาดในการกำหนดราคาหลักทรัพย์

ที่เสนอขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพิจารณาข้างต้นจำกัดเฉพาะการสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ที่ไม่มีผลกระทบต่อผู้ลงทุนในวงกว้างที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์จะให้ความคุ้มครอง โดยต้องเป็นการกระทำที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ลงทุนที่ผู้เสนอขายหลักทรัพย์สำรวจความต้องการซื้อ เป็นผู้ลงทุนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้
 - (ก) ธนาคารพาณิชย์
 - (ข) บริษัทเงินทุน
 - (ค) บริษัทหลักทรัพย์เพื่อเป็นทรัพย์สินของตนเอง หรือเพื่อการบริหารกองทุนส่วนบุคคล หรือเพื่อการจัดการ โครงการลงทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
 - (ง) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
 - (จ) บริษัทประกันภัย
 - (ฉ) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นซึ่งมิได้เป็นบุคคลตาม (ณ)
 - (ช) ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - (ซ) สถาบันการเงินระหว่างประเทศ
 - (ฌ) ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
 - (ญ) กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน
 - (ฎ) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
 - (ฏ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
 - (ฐ) กองทุนรวม
 - (ฑ) นิติบุคคลที่มีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ตามงบการเงินปีล่าสุดที่ผู้ตรวจสอบบัญชีตรวจสอบแล้วตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป
 - (ฒ) นิติบุคคลที่มีผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลตาม (ก) ถึง (ฑ) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด
 - (ณ) ผู้ลงทุนต่างประเทศซึ่งมีลักษณะเดียวกับผู้ลงทุนตาม (ก) ถึง (ฒ) โดยอนุโลม ทั้งนี้ ลักษณะของผู้ลงทุนข้างต้นสอดคล้องกับลักษณะของผู้ลงทุนที่ประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ด. ว่าด้วย การยื่น และการยกเว้นการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ กำหนดให้ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ได้รับยกเว้นการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลฯ ต่อสำนักงานก่อนการเสนอขายหลักทรัพย์ ซึ่งการยกเว้นดังกล่าวเป็นเพราะเห็นว่า ผู้ลงทุนกลุ่มนี้น่าจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนเป็นอย่างดี และมีอำนาจต่อรองให้ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ถือต้องเพียงพอสำหรับการตัดสินใจลงทุน อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนที่ผู้เสนอขายหลักทรัพย์สำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ข้างต้นไม่รวมถึงผู้ลงทุนที่ซื้อหลักทรัพย์ที่เสนอขายในมูลค่าตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป เนื่องจากผู้ลงทุนดังกล่าวมีลักษณะไม่แตกต่างจากผู้ลงทุนทั่วไป เพียงแต่เป็นผู้ลงทุนรายที่แสดงความสนใจซื้อหลักทรัพย์ในจำนวนมากเท่านั้น ดังนั้น การสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ที่กระทำต่อผู้ลงทุนในกลุ่มนี้จึงอาจมีผลกระทบต่อผู้ลงทุนในวงกว้าง ซึ่งอาจจะขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(2) ระยะเวลาที่สำรวจความต้องการซื้อของผู้ลงทุน ต้องเกิดขึ้นใกล้เคียงกับวันที่กำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ เพราะหากระยะเวลาที่สำรวจความต้องการ ห่างจากวันที่กำหนดราคา มาก ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ตามกรอบการพิจารณานี้

(3) มีการแจกจ่ายร่างหนังสือชี้ชวนตามมาตรา 77 ให้แก่ผู้ลงทุนที่สำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ ซึ่งร่างหนังสือชี้ชวนดังกล่าวมีข้อมูลในส่วนอื่นครบถ้วนแล้ว หากแต่เพียงข้อมูลในเรื่องราคาหลักทรัพย์ที่เสนอขาย และรายละเอียดการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์เท่านั้น จึงถือว่าผู้ลงทุนในกลุ่มนี้มีข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับการแสดงความสนใจซื้อหลักทรัพย์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว และ

(4) ราคาหลักทรัพย์ที่เสนอให้ผู้ลงทุนแสดงความสนใจซื้อในช่วงการสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ ยังไม่ใช่ราคาที่แน่นอน โดยอาจกำหนดเป็นช่วงราคาให้ผู้ลงทุนระบุจำนวนหลักทรัพย์ที่ต้องการซื้อ ณ ระดับราคาต่าง ๆ ได้

อนึ่ง ในกรณีเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์แก่บุคคลในวงจำกัด แม้ไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา 65 แต่ในการเสนอขายหลักทรัพย์บางประเภท ผู้เสนอขายหลักทรัพย์ยังต้องได้รับอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่จากสำนักงานตามมาตรา 32 มาตรา 33 หรือมาตรา 34 ซึ่งในบางครั้ง ผู้เสนอขายหลักทรัพย์อาจต้องการสำรวจความต้องการซื้อหลักทรัพย์ ควบคู่ไปกับการยื่นคำขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์ สำนักงานเห็นว่าประเด็นพิจารณาเรื่องนี้ไม่แตกต่างจากกรณีข้างต้นมากนัก ดังนั้น สำนักงานจึงจะใช้แนวพิจารณาเดียวกันด้วย โดยอนุโลม

สำนักงานจึงขอประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์